

Kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan 2022-2025, budsjett 2022

22. oktober 2021 kl. 09.00

TRONDHEIM KOMMUNE

Kommunedirektør Morten Wolden

Kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan 2022-2025. Budsjett 2022

**Nettside for handlings-
og økonomiplan
2022-2025,
budsjett 2022**

Hovedtall

16,5 milliarder kroner i drifts- og finansutgifter

3,4 milliarder kroner i investeringsutgifter

Tidslinje budsjettprosess

22. oktober

Kommunedirektørens forslag til HØP

10. november

Regjeringen legger fram tilleggsnummer til Prop. 1 S

30. november

Formannskapet behandler HØP og innstiller for bystyret

16. desember

Bystyret vedtar Trondheim kommune sin handlings- og økonomiplan for 2022-2025, budsjett 2022

29. oktober

Budsjettkonferanse med formannskapet, gruppeledere og tillitsvalgte

i løpet av november

Kommunedirektøren legger fram tilleggsinnstilling/ notat til forslag til HØP

13. desember

(foreløpig dato)
Statsbudsjettet behandles i Stortinget

Økonomisk status

- Kommunen er i en **god økonomisk situasjon** i 2021 på grunn av høyere skattevekst enn budsjettet
- Men flere tjenesteområder har **store merforbruk** som blant annet skyldes ordinære driftsutfordringer
- Post korona - etter nasjonal åpning skal kommunen **tilbake til ordinær drift**

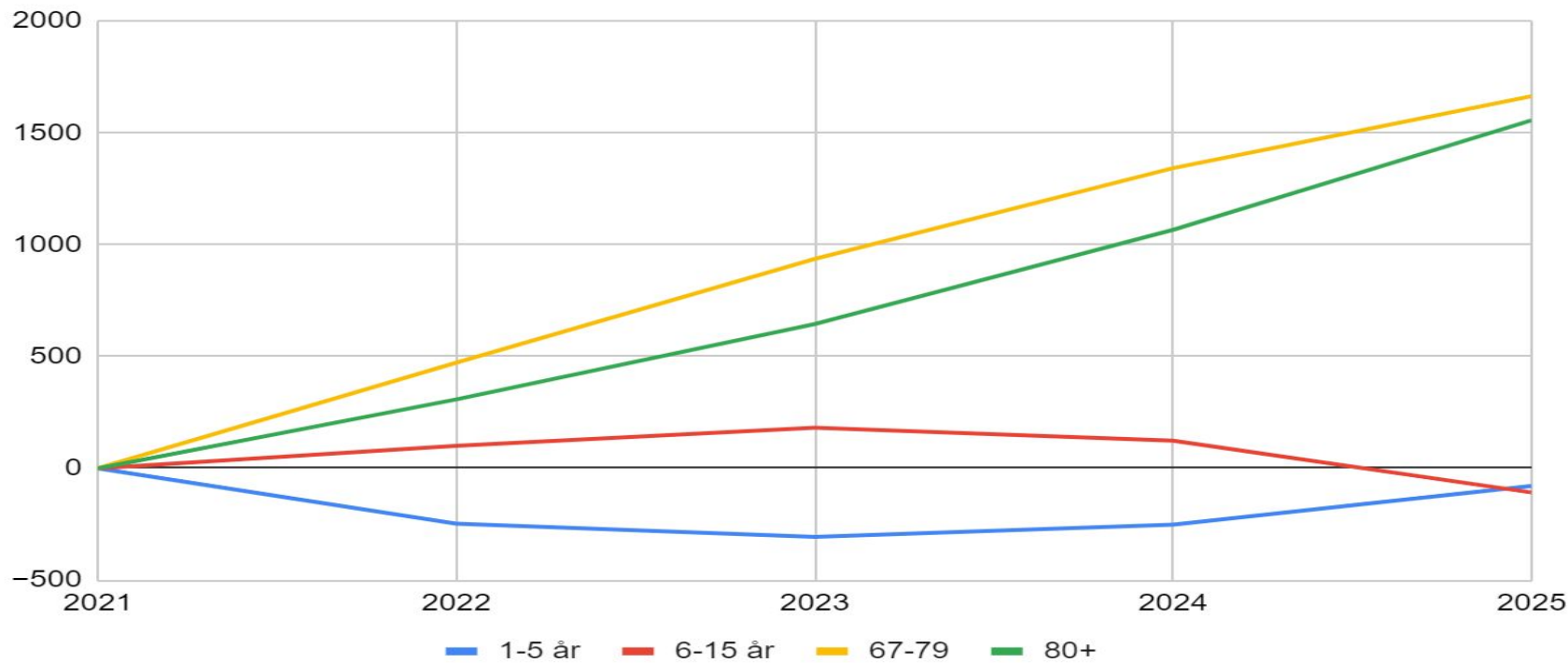

Kommunedirektørens og bystyrets dilemma

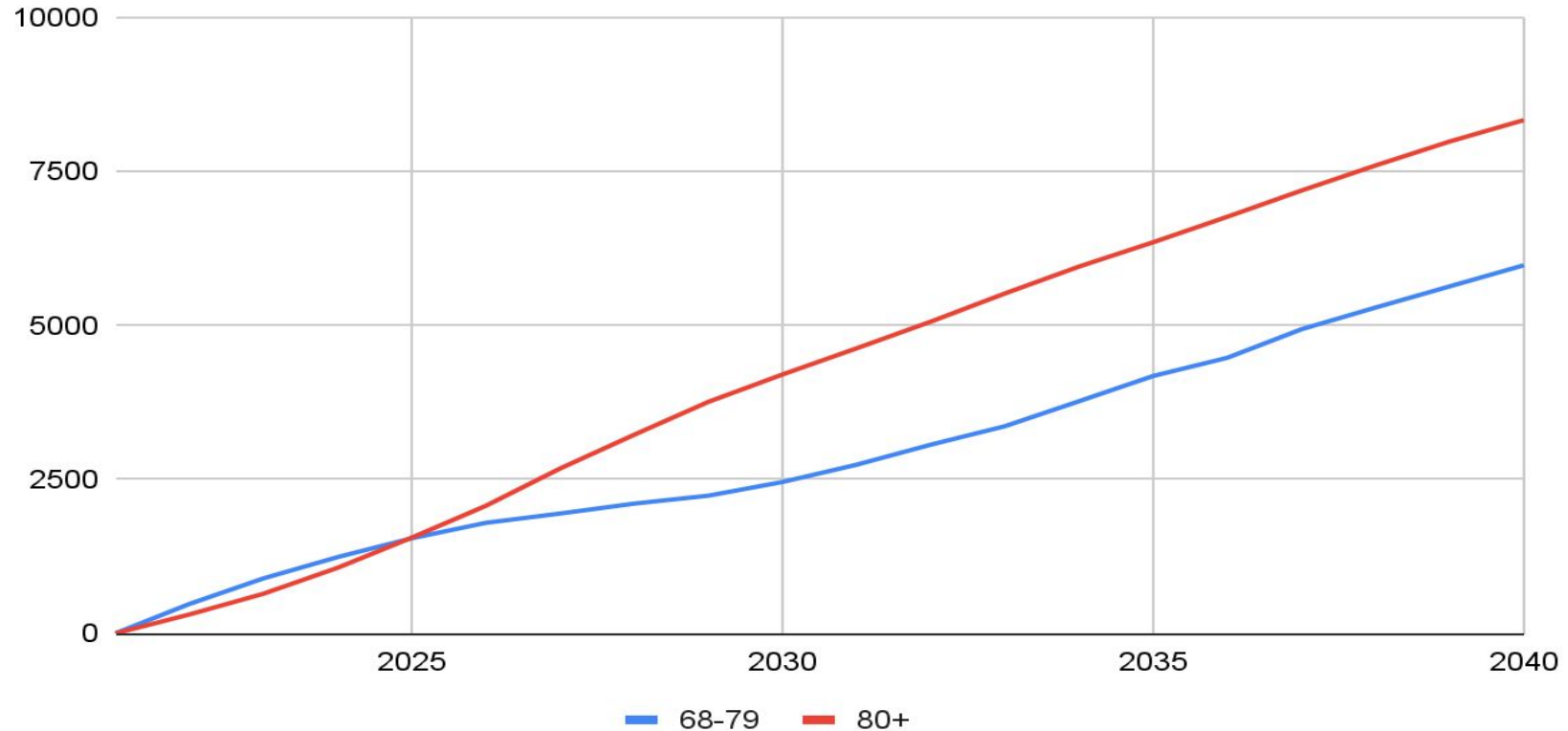
- Økonomiske handlingsregler og mål versus tjenestetilbud og investeringsbehov
- Statlige bemanningsnormer versus lokale politiske vedtak
- Nye vedtak opp mot gamle vedtak
- Summen av ønsker er større enn handlingsrom

Viktig premis - forventet befolkningsendring

Vekst i antall innbyggere over 67 år

Statsbudsjettet - hovedtall

Vekst i frie inntekter på 1,6 milliarder kroner, av dette:

- 100 mill. kroner til flere barnehagelærere
- 75 mill. kroner til barn og unge psykisk helse

Høyere innslagspunkt for tilskuddsordningen for ressurskrevende brukere

Statsbudsjettet - noen enkeltsaker

Rammetilskuddet økes med:

- 100 millioner kroner for å dekke utgifter til **implementering av rusreformen**
- 100 millioner kroner til ordning med **barnekoordinator**
- 69 millioner kroner til **økte sosialhjelpsutgifter som følge av redusert dagsats for tiltakspenger**
- 100 millioner kroner til **ekstra naturfagtime i grunnskolen**

Hurdalsplattformen

- Styrke kommunenes frie inntekter
- Innføre et nytt kriterium i inntektssystemet for kommunene med et grunntilskudd på 500 000 kroner per grunnskole
- Fjerne delene i inntektssystemet som straffer kommuner som ikke slår seg sammen.
- Redusere maksprisen i barnehagen til prisnivået fra barnehageforliket i 2003. Dette skal skje i løpet av 2022.

Økt handlingsrom

Høyere inntektsvekst og lavere pensjonskostnader

- Økt handlingsrom

Merforbruk på tjenesteområdene i 2021

- Dersom merforbruket ikke bringes under kontroll reduseres handlingsrommet

Viktige endringer i denne økonomiplanen

Program for bærekraftige helse- og velferdstjenester

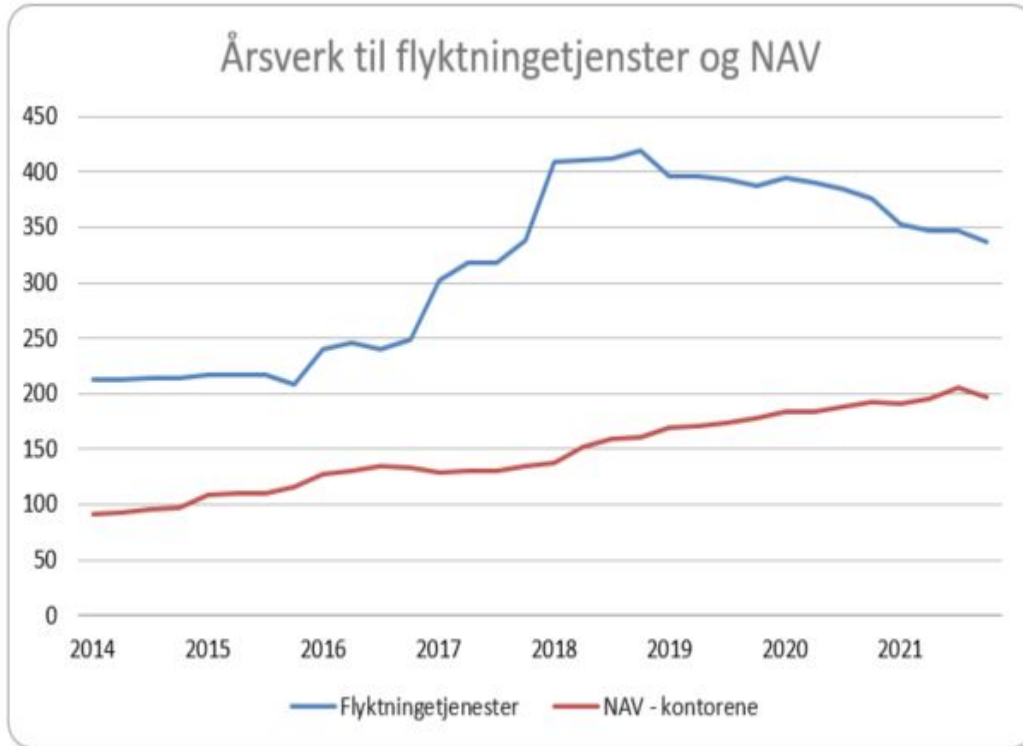
- Et flerårig omstillingsprogram for å innfri innbyggernes behov samtidig som vi må redusere kostnadene og behovet for arbeidskraft (33,5 mill. kroner i løpet av de neste fire årene, hvorav 15 mill. kroner i 2022)

Økte kostnader

- Økte kostnader til BPA (10,5 mill i 2022 - økende til 30 mill i 2025)
- Økte kostnader til helseplattformen (25 mill i perioden 2022-2024 og 10 mill i 2025)
- Lavere reduksjon i finansieringen av kvalifisering og velferd (50 mill)

Endring i antall årsverk relatert til flyktninger

- Nedgang i årsverk i typiske flyktningetjenesten
- Men flere årsverk i NAV

Viktige endringer i denne økonomiplanen

Oppvekstreformen/barnevernsreformen

- Vi overtar både faglig og økonomisk ansvar for en større del av barnevernet

⇒ Økonomisk konsekvens:

- Kommunene får fullt økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem
- Egenandelene for Bufetats tilbud om spesialiserte fosterhjem, institusjon og akuttiltak økes
- Kommunedirektøren forventer at Trondheim kommune vil få økte utgifter anslagsvis med 88 millioner kroner fra 2022

Viktige endringer i denne økonomiplanen

Idrett

- Driftskostnader før og under VM på ski 2025
  - Provisorier under VM (60 mill)
  - Realisering av fotballhall - egen politisk sak
- Investeringstilskudd til to nye idrettshaller (19,5 mill per hall)
  - Viderefører satsing på bydelshaller i samarbeid med idrettslag

Koronapandemien

- Følger nasjonale myndigheter - tilbake til normalen!
- 50 millioner kroner for å kunne kompensere for driftskostnader og senvirkninger av koronapandemien - 2 millioner kroner er disponert til barn og unges psykiske helse
- Ingen ytterligere kompensasjon fra staten i år, skal igjen vurderes i revidert nasjonalbudsjett for 2022

Kraftfondet

- Kraftfondet har økt aksjeandelen - opp fra 12 prosent i 2014 til 20 prosent i dag
  - Høyere avkastning
  - Høyere finansiering av investering
- Ved utgangen av fjoråret var kraftfondets verdi 100 millioner kroner høyere enn det som kreves for å opprettholde realverdien. Det foreslås derfor at det tas 100 millioner ekstra ut av kraftfondet for å styrke finansieringen av kommunens realinvesteringer

Økte byggekostnader

- Endring i **byggekostnadsindeks** fra sept. 2020-sept. 2021: 13%
- Stor **usikkerhet** i utvikling av byggekostnader fremover
  - Kan ta tid å få ned råvareprisene og entreprenørens risikopåslag kan øke
  - Kan risikere høyere entrepriser fremover
- **Økte kostnadsanslag**
  - Mulig konsekvens: Redusert vedlikeholdsnivå og utsettelse av investeringsprosjekter for å unngå for høy gjeldsgrad.

⇒ På grunn av usikkerheten er det er ikke tatt hensyn til eventuelle konsekvenser av økte byggekostnader i HØP.

Økonomiske målsetninger og handlingsregel

70% - 70,4 % i gjennomsnitt

Bykassefinansiert gjeld på inntil 70 prosent av driftsinntektene

2-2,5% - 2,3 % i gjennomsnitt

Korrigert netto driftsresultat på 2-2,5 prosent av driftsinntektene

5% - 4,3 % i gjennomsnitt

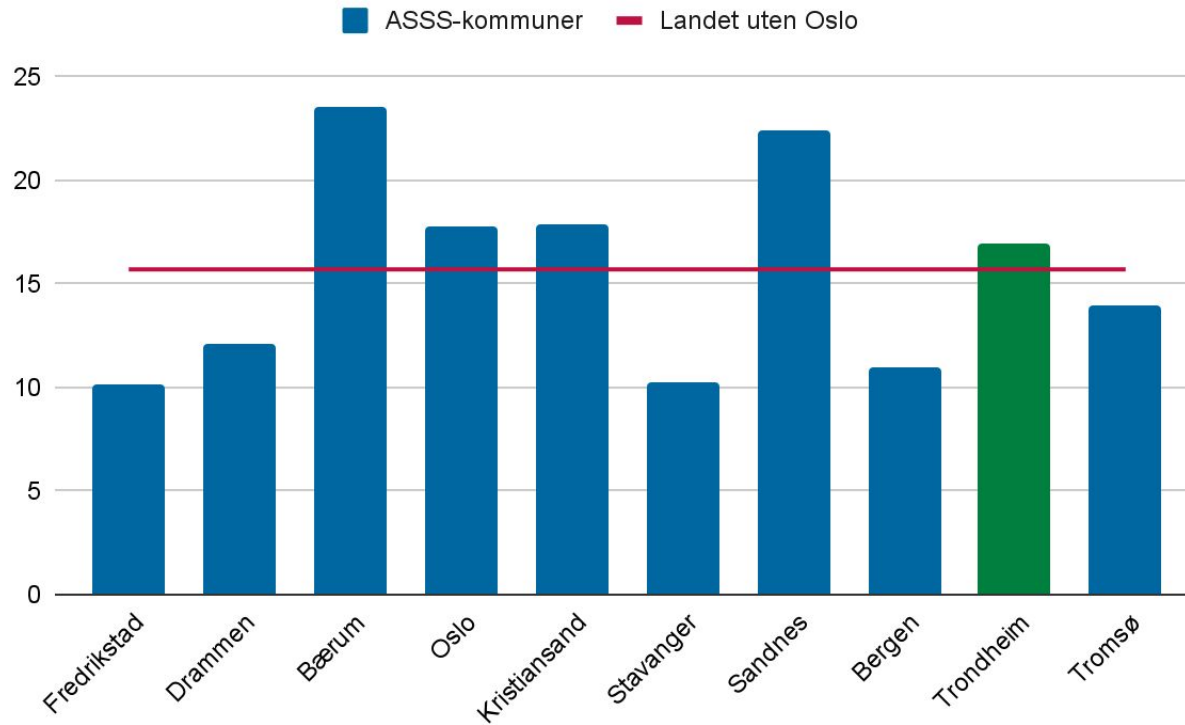
Disposisjonsfondet skal over tid utgjøre fem prosent av driftsinntektene

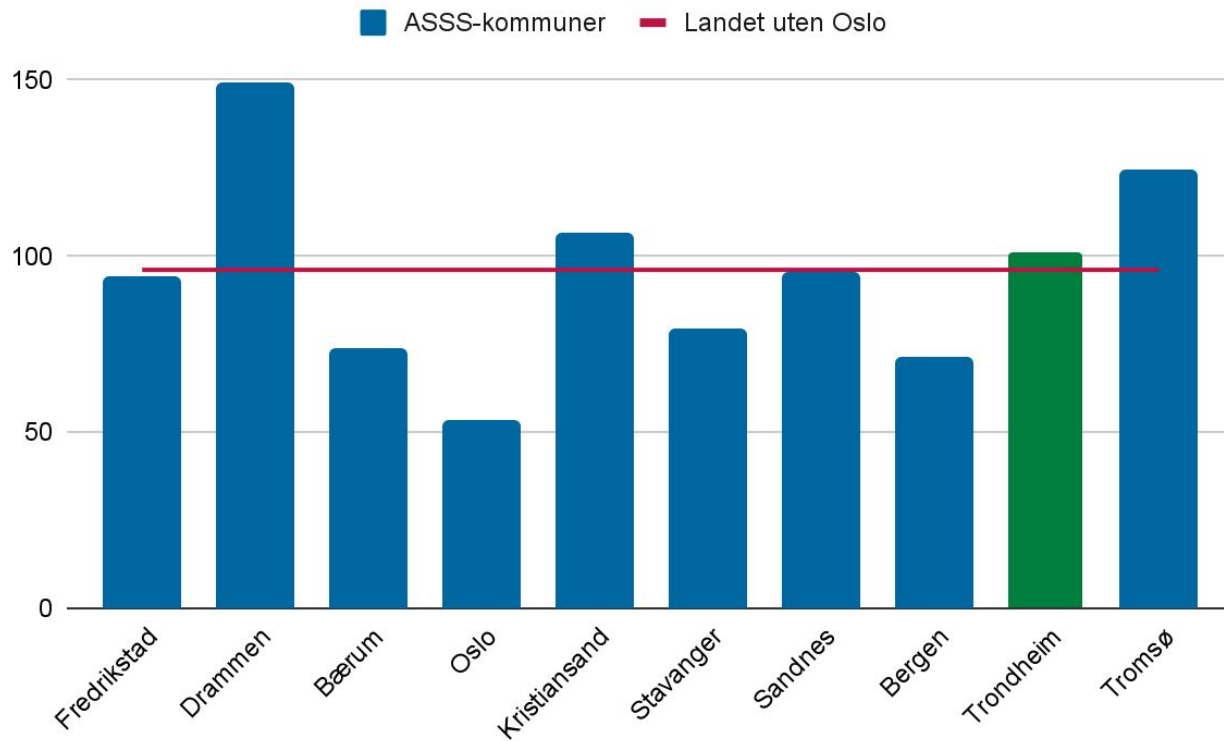
8% - 7,7 % i gjennomsnitt

Renter og avdrag skal utgjøre åtte prosent av frie disponible inntekter

Investeringer i prosent av driftsinntektene 2020

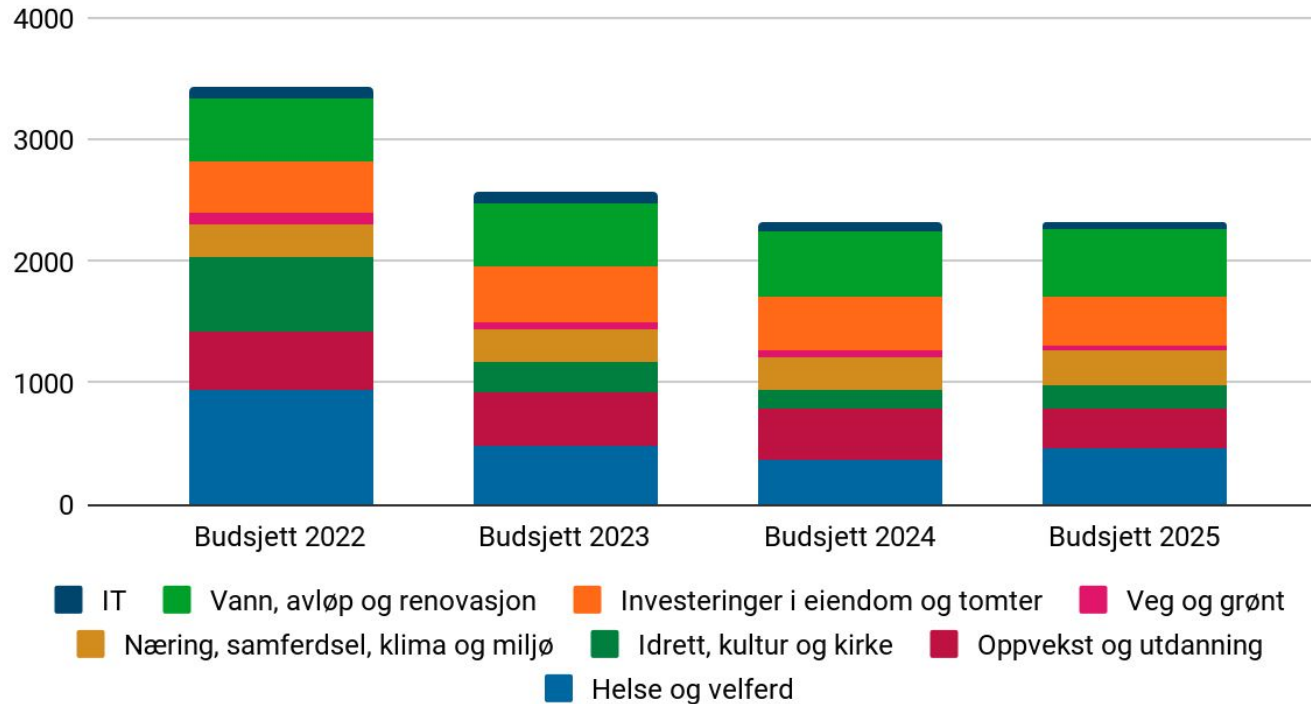

Investeringslån i prosent av driftsinntekter 2020

Investeringsnivå

Brutto investering i millioner kroner

Sentrale investeringsprosjekter i perioden

- Granåsen 534 mill i 2022-2024 (totalt 1 170 mill)
- Helseplattformen 183 mill i 2022 (totalt 418 mill)
- Nidarvoll og Sunnland skole 682 mill i 2022-2025 (totalt 824 mill)
- Nidarvoll rehabiliteringssenter 408 mill (totalt 517 mill)
- Klimatiltak 64 mill hvert år

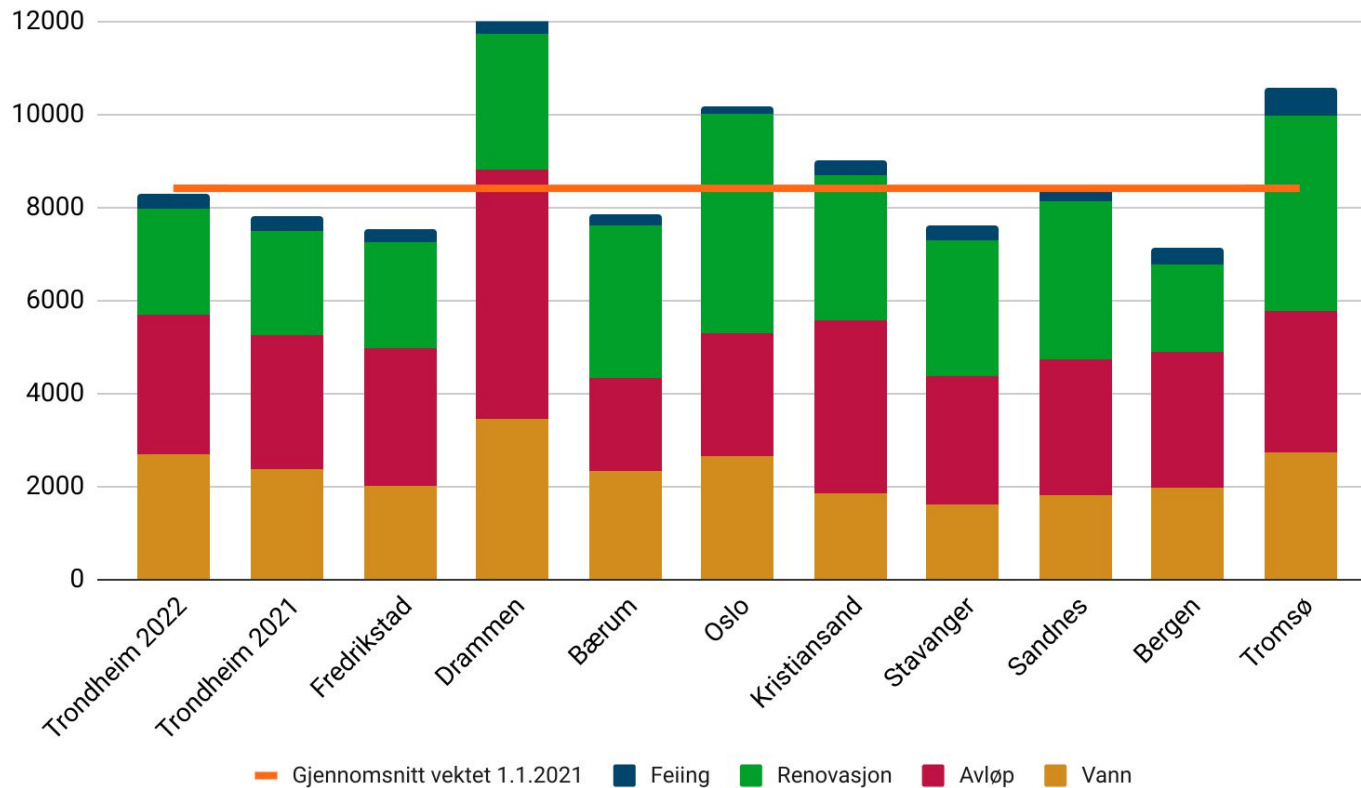

Eiendomsskatt

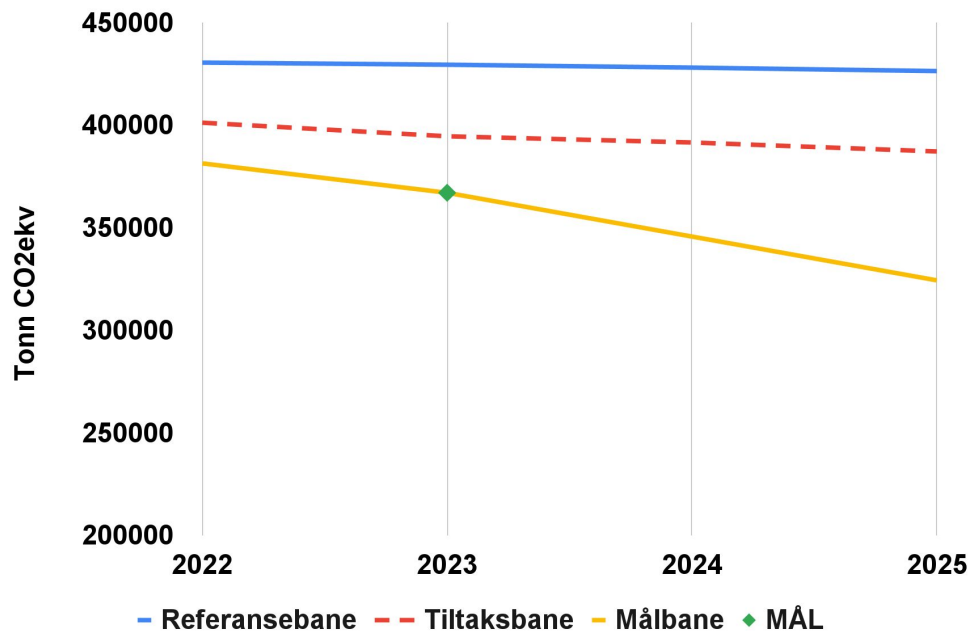
- Trondheim har høyere inntekt fra eiendomsskatt enn andre storbyer
- Eiendomsskatten øker med 90 mill i perioden
  - Dette er i samsvar med vedtatt økonomiplan
  - Samme skattsatser som i 2021: 3,2 promille for bolig- og fritidseiendom, 4,15 for næringseiendom
  - Vurdere skattesatsene når nye boligverdier foreligger i slutten av november

VARF-gebyr i 2021

Klimabudsjett - ramme for utslipp i HØP-perioden

Vedtatte politiske mål:

- 2023 (- 30 % fra 2009)
- 2030 (- 80 % fra 2009)

Sammen med bysamfunnet skal vi nærme oss målbanen enda mer.

Kommunedirektøren foreslår 90 millioner kroner til drift og 256 millioner kroner til investeringer innen klimatiltak i planperioden

Levekårsbudsjett

- Erfaringer fra klimabudsjett som tverrgående budsjett er positive
- Derfor foreslår kommunedirektøren å i løpet av perioden utarbeide et levekårsbudsjett for å følge utviklingen innen helse og levekår.

A photograph of a man with a beard and a young child sitting at a desk in a classroom. The man is looking at the child, who is focused on drawing. A blue banner with white text is overlaid on the image. In the background, other children and classroom posters are visible.

Oppvekst og utdanning

Områdets hovedprioritering

- **Ny helhetlig modell for spesialpedagogisk hjelp**
- **Oppvekstreformen/barnevernreformen**
- **Konsekvenser av pandemien**

Driftsbudsjettet

- **FNs barnekonvensjon** - prosjekt for å bedre barn og unges medvirkning
- **Øke kompetansen** i barnehagen og BFT, **nytt læreplanverk** i skolen
- Etablere **lavterskeltilbud psykisk helse**
- Etablere **ambulant tilbud** rettet mot utsatte familier med sped- og småbarn
- Etablere **Familie for første gang** (0-2 år) - nasjonalt finansiert tilbud for utsatte familier
- Økning i antall **foreldrestøttende kurs** i regi av barnehagene

Oppvekst og utdanning - investeringer 2022-2025

Risvollan barnehage

102 millioner kroner (totalt 119 millioner kroner)

Nye Voldsminde barnehage med familieavdeling

5 millioner kroner (totalt 120 millioner kroner)

Mindre investeringer barnehage

55 millioner kroner

Nidarvoll og Sunnland skoler med hall

682 millioner kroner (totalt 825 millioner kroner)

Stabbursmoen skole

289 millioner kroner (totalt 299 millioner kroner)

Granås ungdomsskole

12 millioner kroner (totalt 397 millioner kroner)

Åsheim barneskole

5 millioner kroner (totalt 243 millioner kroner)

Mindre investeringer skole

135 millioner kroner

Heggstad - botilbud for barn og ungdom med særskilte behov

38 millioner kroner (totalt BFT 40 millioner kroner)

Mindre investeringer BFT

16 millioner kroner

1.672 millioner kroner

sum alle prosjekter

A healthcare professional in blue scrubs is smiling and touching the back of an elderly woman in a black top. They are in a bright, modern living room with a window, a green armchair, a grey sofa, and framed pictures on the wall. A blue banner with white text is overlaid on the image.

Helse og velferd

Områdets hovedprioritering

Bidra til at folk bor trygt i eget hjem

- Forsterke helsefremmende og forebyggende tilbud og tidlig innsats
- Egnede boliger til den enkelte
- Tilpassede og koordinerte tjenester ut i fra ønsker og behov

Innføre teknologi for sikre tjenester

- Helseplattformen
- Teknologistøtte i tjenestene
- Digitalisering for å øke selvstendighet, trygghet og effektivitet

Unngå ulikhet i levekår og helse

- Tidlig og målrettet innsats
- Tett oppfølging av ungdom som behøver bistand av NAV
- Arbeid og aktivitet
- Koordinerte tjenester til familier

Driftsbudsjettet

Program for bærekraftige helse- og velferdstjenester

Det handler bl a om:

- **Bruker**medvirkning, **pårørende** støtte og samhandling
- Helsefremmende og forebyggende tjenester - tidlig innsats
- Styrking av **hjemmebaserte** tjenester
- Styrket **bemanning** helse- og velferdssenter
- Tilpassede **botilbud** og tjenester
- **Omstilling** av tilbudet for utdanning og kvalifisering av **flyktninger**
- Involvering av **frivillige**
- **Teknologi** for trygghet og selvstendighet

Helseplattformen

Helse og velferd og bolig - investeringer i 2022-2025

Nidarvoll rehabiliteringssenter

408 millioner kroner (totalt 517 millioner kroner)

Klæbu HVS

4 millioner kroner (totalt 285 millioner kroner)

Dragvoll HVS

493 millioner kroner (totalt 500 millioner kroner)

Søbstad helsehus

260 millioner kroner (totalt 500 millioner kroner)

Heimdal HVS

225 millioner kroner (totalt 500 millioner kroner)

Kystad HVS (utvidelse)

2 millioner kroner (totalt 190 millioner kroner)

Ilevollen HVS (rehabilitering)

2 millioner kroner (totalt 80 millioner kroner)

Produksjonskjøkkenet

65 millioner kroner (totalt 70 millioner kroner)

Helseplattformen

183 millioner kroner (totalt 418 millioner kroner)

Krisesenteret

51 millioner kroner (totalt 55 millioner kroner)

Småhus

24 millioner kroner

Forsterket botilbud (ROP)

65 millioner kroner

3 bofelleskap BoA

157 millioner kroner (totalt 160 millioner kroner)

Stavne aktivitetstilbud

128 millioner kroner (totalt 140 millioner kroner)

2.259 millioner kroner

sum alle prosjekter

Byutvikling

Områdets hovedprioritering

Sikre bærekraftig byvekst og utøve god miljøstyring

- Bygge tettere med kvalitet, sikre lett tilgang til grøntarealer for alle innbyggere.
- Forutse og sikre areal til offentlig infrastruktur tidlig nok.
- Søke nye driftsmodeller for vinterdrift og gjenbruk fra bygg- og anleggsvirksomheten.

Øke innsatsen med nærmiljø- og stedsutvikling

- Styrke arbeidet med lokal stedsutvikling, videreføre erfaringer fra områdeløft og bylivsprosjekt.

Styrke grønn konkurransekraft og digital transformasjon

- Stille miljø- og klimakrav som innkjøper, gjenbruke ressurser og materialer, sikre naturmangfold gjennom arealdisponeringer.
- Søke samarbeid med markedet om bærekraftige løsninger.
- Tilby aktører åpne data, teste autonome løsninger, involvere innbyggerne.

Driftsbudsjettet

- **Nytt anbud vinterdrift:**
Forutsatt årlig besparelse på 10 millioner kroner som skal brukes på vegvedlikehold
- **Byantikvar og byarkitekt:**
2,7 millioner kroner
- **Gjenbruk byggematerialer og klimarådgiver KPA:**
4 millioner kroner

Forurenset snø: Trondheim kommune har sammen med Oslo kommune og Trøndelag fylkeskommune gått sammen om et forskningsprosjekt (SMELT) om miljøvennlig håndtering av brøytesnø.

Byutvikling - investeringer 2022-2025

Formålstomter

220 millioner kroner

Anleggsbidragsmodellen

480 millioner kroner

Lov og forskriftskrav formålsbygg

75 millioner kroner

Opprusting og nyetablering lekeplasser og parker

41 millioner kroner

Marinen park og lekeplass

17 millioner kroner

4.164 millioner kroner

sum alle prosjekter

Fornyelse og rehabilitering vann- og avløpsnett

1 087 millioner kroner

Utvikling og fornyelse av gatelysnett

71 millioner kroner

Energieffektivt maskinkjøp

37,5 millioner kroner

Administrasjonsbygg (leiealternativ investering)

90 millioner kroner

Ordinære utleieboliger

500 millioner kroner

A photograph of two construction workers on a scissor lift at a building site. The workers are wearing orange hard hats and safety harnesses. One worker is in a red plaid shirt, and the other is in a blue and white striped shirt. They are positioned on a metal scissor lift that is extended upwards. In the background, there are concrete pillars and a green piece of machinery. A large blue banner with white text is overlaid on the center of the image.

Næring, samferdsel, klima og miljø

Områdets hovedprioritering

Fremme det **grønne skiftet** gjennom å

- Styre gjennom **klimabudsjettet**
- Utføre **strategiske innkjøp** for å understøtte innovative og miljøriktige løsninger
- **Påvirke nasjonale myndigheter** slik at relevant lovverk gir lokalt handlingsrom for innovasjon og klimavennlige krav
- Reforhandle **byvekstavtalen** og evaluere og vurdere styringssystemet i **Miljøpakken**
- **Samarbeide** tett med byutviklingsområdet, partene i Miljøpakken og Trondheimsregionen for å løse behovet for areal og infrastruktur på en måte som fremmer bokvalitet og miljø

Driftsbudsjettet

Fortsatt fokus på klima

- Etablere ladestasjoner for drosjer

Introdusere økte parkeringsavgifter

- Øke parkeringssatser som følge av krav til økte parkeringsinntekter samtidig som antallet parkeringsplasser på gateplan reduseres

Øke innsats til overordnet samferdselsplanlegging

- Levere på de fire overordnede samferdselsplanene som er bestilt i kommunal planstrategi

Næring, samferdsel, klima og miljø- investeringer 2022-2025

Miljøpakken

800 millioner kroner i perioden

Mindre investeringer klima

180 millioner kroner

Utslippsfrie byggeplasser

40 millioner kroner

Trondheim parkering

13 millioner kroner

1.033 millioner kroner

sum alle prosjekter

A night scene of a traditional festival. In the foreground, several people wearing head coverings and jackets are positioned on a wooden structure, possibly a boat or a platform, holding long poles. The background is filled with warm, golden lights and a large, bright fire or explosion on the right side, creating a dramatic and festive atmosphere. The overall scene is captured in a cinematic style with high contrast and vibrant colors.

Kultur og idrett

Områdets hovedprioritering

- Løfte Trondheim som **attraktiv kultur- og idrettsby**, **kirkehovedstad** og **pilegrimsby**
- **Samarbeid på tvers**
- Ferdigstilling av utbygging **Granåsen**
- Idrett, kultur og frivillighet **post-korona** (støtte i gjenoppstartingen)

Driftsbudsjettet

- **Gratis utleie** i Hornemannsgården
- Lokalt **kulturråd**
- Drift av nye og utvidede **gravplasser**
- Tilskudd til to nye **idrettshaller**
- Driftstilskudd til **ny ishall på Leinstrand**
- **VM i håndball** 2023 og 2025
- **Ski-VM** 2025, Hosting Contract

Kultur og idrett - investeringer i 2022-2025

Granåsen

534 millioner kroner (totalt 1 170 millioner kroner)

Tursti langs Nidelva til Klæbu

34 millioner kroner (totalt 41 millioner kroner)

Østmarkneset kaianlegg

10 millioner kroner (totalt 14 millioner kroner)

Nærmiljøanlegg

15 millioner kroner

Friluftsliv og grønne områder

37 millioner kroner

Utendørs skateanlegg

23 millioner kroner (totalt 24 millioner kroner)

Kunstnerisk utsmykking

45 millioner kroner

Kattem fritidsklubb

5 millioner kroner

Seminarplassen Klæbu

22 millioner kroner (totalt 24 millioner kroner)

Øvre Bakklandet 52

13 millioner kroner (totalt 15 millioner kroner)

Kirkebygg

77 millioner kroner

Gravplasser

141 millioner kroner

Kattem ny kirkegård

158 millioner kroner

1.201 millioner kroner

sum alle prosjekter

A professional studio setup featuring a green screen, a camera on a tripod, and various lighting equipment. The scene is dimly lit, with the primary light source being the green screen and a small light on the left. The camera is a professional model with a microphone attached. The text 'Utvikling- og støttetjenester' is overlaid on a blue rectangular background in the center of the image.

Utvikling- og støttetjenester

Områdets hovedprioritering

- Etablere omstillingsprogram for oppfølging av arbeidsgiverpolitikk og temaplan for teknologi og modernisering
- Igangsette utprøving av nye arbeidsformer og systematisk arbeid med forbedring og automatisering og robotisering av prosesser
- Styrke driftsnært partssamarbeid og arbeidsmiljøarbeid
- Etablere Trondheim kommune som datadreven kommune

Driftsbudsjettet

- **Det interne arbeidsmarked** (DIA)
- Stilling byarkivet **innsyn**
- Prosjekt "**Heltid og økt stillingsandel**"
- Sentral bemanningsplanlegging
- **Reduksjon** bemanning

Utvikling- og støttetjenester - investeringer i 2022-2025

Digibarnevern

46 millioner kroner (totalt 125 millioner kroner)

Samspill - bygge laget rundt barnet

6 millioner kroner (totalt 7 millioner kroner)

Aktivitetsportal for eldre

2,4 millioner kroner (totalt 3,5 millioner kroner)

Robotisering og automatisering og datadreven kommune

11 millioner kroner (totalt 13 millioner kroner)

Digitale planprosesser

19,2 millioner kroner (totalt 29,4 millioner kroner)

Nye generell saksbehandling

13,4 millioner kroner (totalt 23,6 millioner kroner)

Velferdsteknologi

10 millioner kroner (totalt 47 millioner kroner)

316 millioner kroner

sum alle prosjekter

